

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR

PhDr. Jarmila Burgetová

Zpráva

**o účasti na světovém knihovnickém a informačním
kongresu a 70.výroční konferenci
Mezinárodní federace knihovnických spolků
a institucí (IFLA)
v Buenos Aires**

**World Library and Information Congress:
70th General Conference and Council
International Federation of Library Associations
and Institutions (IFLA)**

August 22th – 27th 2004, Buenos Aires, Argentina

**PRAHA
říjen 2004**

Motto kongresu IFLA letos znělo: ***Knihovny: nástroj výchovy a rozvoje - "Libraries: Tools for Education and Development"***. Toto hlavní kongresové téma bylo jistě navrženo s přihlédnutím k místním potřebám rozvojových zemí a komunit. Konference IFLA se totiž poprvé v historii federace uskutečnila v Jižní Americe a byla zde přijata s velkým ohlasem. Svědčí o tom čísla o počtu delegátů z jednotlivých zemí. Z Argentiny jich bylo 618, z Brazílie 117, z Chile 109. Početná byla rovněž severoamerická delegace (355 delegátů), čínská (110 delegátů) a ruská (102 členů). Celkový počet účastníků ze 121 zemí činil 3 835.

<http://www.ifla.org/IV/ifla70/index.htm>

Účastníci dostali v taškách (v poslední době jde spíše o torny či tlumoky) kromě hlavních kongresových materiálů – Program (velký a kapesní), Seznam účastníků, Katalog vystavovatelů informačních materiálů další informační materiály, ale také prezentace přednášek na CD-ROM. Ty si mohli vyžádat i v papírové formě. Každý den ráno vycházel „IFLA Express“ ve většině jazyků IFLA (celkem bylo vydáno 7 čísel). Osmé „virtuální“ číslo s celkovým hodnocením kongresu bylo zveřejněno dodatečně na IFLANETu.

Viz <http://www.ifla.org/IV/ifla70/xpress8-e.pdf>

Zahájení kongresu a zasedání Rady I se konalo ve slavném divadle Teatro Colón, v budově, která patří v argentinském hlavním městě k největším a nejobdivovanějším divadelním scénám. Jednání zahájila paní Kay Raseroka, současná prezidentka IFLA.

President (2003-2005)

Ms Kay Raseroka

University Library of Botswana

Private Bag UB00390, University Post Office

GABORONE, Botswana

Tel. +267-3552620

Fax +267-3957291

E-mail: raseroka@mopipi.ub.bw

Hlavní referát na téma „Kniha v globalizovaném světě“ pronesl významný argentinský spisovatel Tomás Eloy Martínez. Španělské i anglické znění referátu dostali všichni delegáti v kongresovém čísle tzv. IFLA Monitoru. To obsahovalo rovněž podrobný program jednání Rady I a Rady II včetně navržených rezolucí. V doprovodné kulturní části zahájení kongresu patřilo – jak jinak – vynikající předvedení argentinského *tanga*.

Kongresová jednání se tentokrát konala na dvou místech, ve dvou hotelech – Hilton a Sheraton, mezi nimiž zajišťoval dopravu delegátů autobus. Tato skutečnost delegátům znemožňovala plynule přecházet ze sálu do sálu

podle vybraného programu, jak to bývalo obvyklé na jiných místech. Nicméně program byl bohatý, uskutečnilo se 222 zasedání, z nich 40 bylo simultánně tlumočeno do jazyků IFLA (angličtina, španělština, francouzština, němčina, ruština), což je rekordní číslo, vystoupilo přes 400 referentů a lektorů, uskutečnilo se 80 plakátových (posterových) prezentací. Na průvodní výstavě se na ploše 1 392 m² představilo 96 vystavovatelů, pro delegáty na výstavě fungovaly internetové kavárny.

Stálý výbor IFLA pro veřejné knihovny

Jednou z mých prvořadých povinností bylo aktivně se zúčastnit zasedání a programů organizovaných Standing Committee for Public Libraries (SCPL) – tedy stálým výborem, jehož jsem členkou. Výbor kromě řady svých aktivit, o nichž bude řeč, vydává dvakrát ročně svůj mezinárodní bulletin „Newsletter IFLA Section of Public Libraries, poslední číslo vyšlo v srpnu 2004¹.

Výbor se sešel na svém prvním zasedání už v neděli ráno (22. srpna 2004). Ve smyslu zadaných úkolů jsem pro toto zasedání připravila stručnou zprávu o situaci v českém veřejném knihovnictví, věnovanou zejména Koncepti rozvoje knihoven v České republice v letech 2004 – 2010.² Obdobné zprávy (country reports) zpracovávají pravidelně i další členové výboru, je možné se s nimi seznamovat na webu IFLA.³

Výbor na svých dvou zasedáních projednával řadu bodů, které se týkají plánovaných úkolů, strategického střednědobého plánu, detailní přípravy akcí na stávající konferenci i návrhů na programy pro konferenci budoucí, schvaloval kromě plánu i rozpočet výboru a vyúčtování vynaložených nákladů.

Z projektů, které výbor v současné době rozvíjí, jmenuji pro stručnost alespoň jejich anglické názvy: Meeting User Needs; Marketing Guidelines; Public Libraries, Museum and Archives Research Project; @your library.

Program pro knihovníky veřejných knihoven

Velký počet delegátů se rekrutoval z řad knihovníků veřejných knihoven. Těm byla určena řada prezentací, referátů a odborných přednášek, které připravil SCPL ve spolupráci s dalšími sekcemi. Velké simultánně tlumočené setkání bylo věnováno tématu inovací ve veřejných knihovnách v Latinské Americe k překonání digitálního rozdělení - Innovation in Public Libraries – conquering

¹ <http://www.ifla.org/VII/s8/news/pl-newsletter30.pdf>

² <http://www.ifla.org/VII/s8/annual/cr04-cz.htm>

³ <http://www.ifla.org/VII/s8/annual/country.htm>

the digital divide in Latin America.⁴ Se zájmem se setkal program tematicky zaměřený na „Management a marketing“ ve veřejných knihovnách. Hlavním řečníkem byl Jens Thorhauge z dánského Ředitelství veřejných knihoven. Jeho příspěvek „New demands – old skills“⁵ patřil k nejlepším. Další „tematické“ setkání pro veřejné knihovníky bylo připraveno ve spolupráci se sekci pro statistiku „Public Libraries with Statistics & Evaluation“. Na něm byly prezentovány britské, kanadské, španělské a švédské zkušenosti. Již několik let patří k aktivitám výboru SCPL problematika „podpory veřejných knihoven demokratickému procesu“. Snahou je vytvořit v rámci IFLA diskusní skupinu na toto téma.

Aktivitami veřejných knihoven se zabývala i jiná zasedání – např. o knihovních budovách a jejich zařízení⁶. Zde zaujalo představení nové budovy městské knihovny v Rennes ve Francii nebo zevrubná informace o rozvoji portugalských veřejných knihoven.⁷

Samostatně jednala nová sekce metropolitních knihoven, vytvořená po „fúzi“ organizace INTAMEL⁸ do svazku IFLA. Zájemci se také mohli zúčastnit diskuse o návrhu mezinárodních směrnic pro „informační gramotnost“ (International Guidelines for Information Literacy).

Zvláštní programy se věnovaly problematice knihoven pro děti, bibliobusů, čtení, multikulturním aktivitám, meziknihovním výpůjčním službám - DDI⁹ apod.

Jak vyplývá z předchozího, byl program tak bohatý, že bylo nutno velice pečlivě vybírat a zvažovat vlastní časové možnosti.

Cena nadace Billa a Melindy Gates(-ových)

Delegáti kongresu IFLA jsou již tradičně zváni na slavnostní vyhlášení vítěze Ceny nadace Billa a Melindy Gates(-ových). Pro rok 2004 se jím staly Veřejné knihovny v dánském Aarhusu (Aarhus Public Libraries in Denmark) a čínské knihovnické středisko (China Evergreen Rural Library Service Center).¹⁰

⁴ 96. Public Libraries with Division III. - Libraries Serving the General Public - *SI*

⁵ <http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/053e-Thorhauge.pdf>

⁶ 124. Library Buildings and Equipment – *SI National and regional development and public libraries*

⁷ <http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/161e-Moura.pdf>

⁸ INTAMEL – International Association of Metropolitan City Libraries

⁹ DDI = Document Delivery and Interlending

¹⁰ <http://www.gatesfoundation.org/Libraries/InternationalLibraryInitiatives/Announcements/Announce-040824.htm>

UNESCO Open Forum

Každoročně je zařazováno do programu výročních konferencí IFLA také vystoupení čelných představitelů UNESCO, obvykle jím bývá pan Abdelaziz Abid. Tentokrát se kongresu rovněž zúčastnil. Ve svém referátu se věnoval spolu s Andulem Waheedem Khanem problematice celoživotního vzdělávání a samozřejmě také summitu o informační společnosti – World Summit on the Information Society (WSIS), jehož první fáze se konala v prosinci 2003 v Ženevě. Druhá fáze se připravuje pro Tunis, kde bude v listopadu 2005 Summit pokračovat.

Schůzka zástupců národních knihovnických spolků

Od výroční konference IFLA v Bostonu (2001) se každoročně koná setkání představitelů národních knihovnických spolků, které nesporně přispívá k lepším kontaktům mezi představiteli národních spolků a vedení IFLA. Národní knihovnické spolky jsou totiž páteří této mezinárodní federace. Tentokrát byla opět na programu byla debata o výši členských příspěvků národních členů. Nová „pokladní“ (treasurer) informovala o výsledcích poštovního hlasování o způsobu stanovování výše členských příspěvků od příštího roku.

Treasurer

Ms Ingrid Parent

*Acquisitions & Bibliographic Services
National Library of Canada
395 Wellington Street
OTTAWA, Ontario K1A 0N4, Canada
Tel. +1-819-9946887
Fax +1-613-9530291
E-mail: ingrid.parent@lac-bac.gc.ca*

Převážná většina spolků se vyjádřila kladně pro návrh A, z něhož vyplývá, že výše příspěvku nebude již propočítáváme podle škály UNESCO, ale podle skutečných výdajů příslušného spolku v posledních třech letech.

Na schůzce se představil „budoucí předseda IFLA“ – President - elect - pan Alex Byrne z Austrálie, známý ze svého dlouholetého působení v komisi FAIFE¹¹, a nový generální sekretář IFLA pan Ramachandran Rasu z Indie.

¹¹ FAIFE - Free Access to Information and Freedom of Expression

President- elect (2005-2007)

Alex Byrne
University of Technology, Sydney
P.O. Box 123
BROADWAY, NSW 2007, Australia
Tel. +(61)(2)95143332
Fax +(61)(2)95143331
E-mail: alex.byrne@uts.edu.au

Secretary General

Ramachandran Rasu
Secretary General
E-mail: rama.rasu@ifla.org

Několik „kulatých stolů“ (round tables) se stalo na kongresu v Buenos Aires sekcemi či komisemi, představila se také nová „hlavní aktivita“ (core activity) – CDNL-IFLA Alliance známá jako ICABS (Alliance for Bibliographic Standards) – aliance IFLA s národními knihovnami.

S mimořádně velkým zájmem se setkala vystoupení nositele Nobelovy ceny Argentince Adolfo Péreze Esquivela na téma „Mezi zdmi informací a svobody“ a ředitele Alexandrijské knihovny Ismaila Serageldina.

Návštěvy knihoven

V průběhu kongresu bylo možno navštívit některou z 23 argentinských knihoven nejrůznějších typů – v Buenos Aires a okolí nebo v blízkém městě La Plata, které je metropolí provincie Buenos Aires. Pokud jde o organizaci návštěv, všeobecně se měla chvála, i když jinak v kuloárech zaznělo dost kritických připomínek k organizaci kongresu. Z vlastní zkušenosti se mohou připojit k pochvale.

Celodenní program pod názvem „National University of La Plata Public Library“, který jsem si vybrala, byl velice vydařený a zajímavý. Seznámili jsme se s celkovou koncepcí rozvoje knihoven v provincii La Plata, absolvovali jsme kulturní program v nové moderní budově zdejšího divadla, navštívili jsme zdejší „národní“ museum, které obhospodaňuje a financuje místní univerzita.

¹² <http://www.ifla.org/VI/7/icabs.htm>

Nechybělo ani občerstvení. Vrcholem návštěvy byla knihovna, která v sobě slučuje tři funkce – je to veřejná knihovna, ale také knihovna národní a univerzitní. Mimořádné úsilí o efektivní využívání prostředků z různých zdrojů a snaha o koordinaci činnosti všech knihoven provincie jsou skutečně příkladné. Tzv. "Roble Projekt" (www.roble.unlp.edu.ar) bude integrovat bibliografické záznamy všech zúčastněných knihoven – v první řadě půjde o podchycení jejich fondů knižních fondů a periodik.

Delegáti měli rovněž možnost rozhodnout se – podle svých finančních možností – pro některou ze třinácti – jistě zajímavých – exkurzí v Buenos Aires a okolí; nejlevnější byla prohlídka Buenos Aires za 10 amerických dolarů.

Společenský program

Kongres v Buenos Aires měl bohatý doprovodný společenský a kulturní program. Patřilo k němu slavnostní zahájení výstavy firem, „Opening Party“, sponzorovaná firmou Thomson ISI, kulturní večer v místním operním divadle, sponzorovaný vydavatelstvím K.G.Saur a Thomson Gale a společenské akce, pořádané dalšími firmami zastupitelskými úřady. České velvyslanectví tentokrát projevilo o české delegáty již před kongresem zájem a uspořádalo krátké podvečerní setkání v prostorách ambasády, nabídlo také delegátům v případě potřeby pomoc.¹³

Při večerních společenských a kulturních akcích se pořadatelé snažili přiblížit účastníkům kongresu národní kulturu, folklor, historii. Nikde nechyběly excelentní ukázky argentinského tanga.

Závěrečné plenární zasedání

Na programu závěrečného plenárního zasedání (Closing Session) byla panelová diskuse na téma „Globální partnerství v informační společnosti“. Bohužel se omezila pouze na vystoupení pana Alexe Byrna z Austrálie, který je budoucím předsedou IFLA, po dva roky zastává funkci „President-elect“) a pí Mirji Ryyanen, bývalé členky Finského a Evropského parlamentu.

Hlavními body programu závěrečného zasedání bylo hodnocení konference, vyznamenávání a děkování. Byla vyhodnocena soutěž o nejlepší bulletin, vyhrál „Newsletter“ sekce Library and Research Services for Parliaments, v soutěži o nejlepší poster zvítězila Verena Tibljas z Chorvatska. Kladně byla oceněna také poprvé organizovaná tombola, na níž se losovaly předměty, charakteristické pro jednotlivé země darované delegáty. Vybraná částka 4 000 dolarů bude věnována na financování účasti knihovníků

¹³ Kongresu IFLA v Buenos Aires se z ČR zúčastnili (v abecedním pořadí a bez titulů): Vojtěch Balík, Marie Balíková, Jarmila Burgetová, Stanislav Kalkus, Adolf Knoll, Pavel Krbec, Jindřiška Pospíšilová, Karel Sosna, Bohdana Stoklasová. Slovensko vyslalo jediného delegáta, byl jím ředitel Univerzitní knihovny v Bratislavě PhDr. Tibor Trgiňa.

z rozvojových zemí na příštích kongresech. Bohužel se mi nepodařilo zjistit, kdo získal českou krojovanou panenku, kterou jsem do tomboly darovala.

Součástí každého závěrečného zasedání je představení místa, v němž se budou konat budoucí kongresy. Tentokrát to bylo seznámení s norským Oslo pro kongres IFLA v roce 2005. Delegáti dostali také informace o několika konferencích, které se budou konat před kongresem v Norsku a Finsku. V roce 2006 přijde na řadu Seoul (Jižní Korea), v roce 2007 Durban (Jižní Afrika) a v roce 2008 Québec (Kanada).

Závěr

Mezinárodní federace knihovnických asociací IFLA je světovou profesní organizací. Je prestiží každého knihovnického spolku nebo velké knihovny být jejím členem. Kromě SKIP, který je národním členem IFLA, jsou institucionálními členy IFLA Národní knihovna ČR, Parlamentní knihovna a nově také Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK a Knihovna Akademie věd ČR. Společným úsilím a hlavně zcela konkrétní účastí na práci IFLA se podařilo, že Česká republika (a české knihovnictví) získala v této oblasti - za 14 let obnoveného členství SKIP v IFLA – ve světě velice dobré postavení a jméno.

Příští kongres IFLA na téma „*Libraries – A voyage of discovery*“ se bude konat od 14. do 18. srpna 2005 v norském hlavním městě Oslo¹⁴.

World Library and Information Congress: 71st IFLA General Conference and Council

¹⁴ http://www.ifla.org/IV/ifla71/final_an2005.pdf